

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2023-464

15.6.2023

Trafikksforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Grunnlag for gebyrileggelse – hvem er eier? – dispensasjon.

Klager ble ilagt gebyr for uforsikret kjøretøy i perioden 3.12.18 til og med 6.5.19. Klager har anført at gebyret ikke er korrekt ilagt fordi han solgte kjøretøyet videre til ny eier i 2018. Ifølge klager godkjente ikke ny eier salgsmeldingen, slik at kjøretøyet ble stående i klagers navn. Klager har videre forklart at ny eier forfalsket eierskiftemeldingen ved salg til tredjemann.

Trafikksforsikringsforeningen har på sin side vist til at klager var eier av et uforsikret kjøretøy frem til kjøretøyet ble avregistrert den 6.5.19.

Saksfremstilling

Saken gjelder ileggelse av gebyr for uforsikret motorvogn etter bilansvarslova § 17 a. Gebyret er ilagt fra og med 3.12.18 til og med 6.5.19.

Ifølge TFFAuto ble salgsmelding vedrørende kjøp av kjøretøy med registreringsnummer (...) levert til Statens vegvesen med vedtaksdato 5.8.18.

Trafikksforsikringsforeningen ila klager et gebyr den 8.8.18 fra og med 5.8.18. Gebyrkravene ble sendt til adresse "...". Flere av gebyrkravene som ble sendt til denne adressen kom i retur til foreningen. Fra og med den 3.12.18 sendte foreningen gebyrkravene til "...".

Videre følger det av TFFAuto at kjøretøyet ble avregistrert den 7.5.19.

Klager fremmet klage mot gebyrileggelsen den 13.2.23. I klagen viste klager blant annet til at kjøretøyet ble solgt i 2018, men at ny eier aldri godkjente salgsmeldingen. Klager fremla også en bekreftelse på anmeldt forhold datert 31.5.19 med oppgitt gjerningsdato 21.5.19, samt en utfylt eierskiftemelding datert 22.5.19 som klager mente var forfalsket.

Trafikksforsikringsforeningen behandlet klagen den 15.3.23 og kom til at deler av gebyrileggelsen måtte bortfalle som følge av manglende varsling. For perioden 3.12.18 til og med 6.5.19 opprettholdt foreningen gebyrileggelsen.

Klager bestrider gebyrileggelsen og anfører at han solgte kjøretøyet i 2018. Ny eier godkjente aldri salgsmeldingen. Etter gjentatte forsøk på å få ny eier til å godta eierskiftet, ga klager opp og gikk til politiet. Ny eier solgte kjøretøyet videre til tredjemann og opplyste da at alt var i orden.

Tredjemann oppdaget at dette ikke var tilfelle og kontaktet klager for å skrive salgsmelding. Dette nektet klager å gjøre før den han solgte kjøretøyet til hadde gjort opp utestående gebyrileggelse. Da forfalsket eier klagers underskrift og personnummer, slik at tredjemann ble stående som ny eier. Skjermbilder fra facebook-samtaler viser at klager ikke var eier av kjøretøyet i gebyrperioden.

Trafikksforsikringsforeningen opprettholder gebyrileggelsen og anfører at klager ble eier av kjøretøyet den 5.8.18. Dermed oppsto forsikringsbehovet fra og med denne dato. Kjøretøyet

fremstod som uforsikret frem til det ble avregistrert den 7.5.19. Foreningen kan ikke se at det er sannsynliggjort at opplysningene i Kjøretøyregisteret ikke er korrekt. Statens vegvesen har ikke korrigert eller kansellert eierskapet i Kjøretøyregisteret, og Trafikksforsikringsforeningen må gå ut ifra at de opplysningene foreningen har mottatt fra Kjøretøyregisteret er korrekte. Foreningen legger derfor til grunn at klager var eier av kjøretøyet i gebyrperioden. Foreningen kan ikke se at vedlagte skjermbilder får betydning for saken.

Trafikksforsikringsforeningen sender ut brev til folkeregistrert adresse. Det er registrert at fire fakturaer har kommet i retur med "Usikker/ukjent adresse". På bakgrunn av at flere av fakturaene har kommet i retur, ettergir foreningen gebyret i perioden 5.8.18 til og med 2.12.18. Faktura sendt til ny adresse er ikke registrert i retur, og foreningen anser at utsendte gebyrkrav etter denne dato er mottatt.

Sekretariatets konklusjon:

Sekretariatet kom til at det ikke var grunnlag for å gi klager medhold. Sekretariatets begrunnelse er inntatt i sin helhet under:

Vilkår for gebyrileggelse

Etter bilansvarslova § 15 første punktum skal alle registreringspliktige kjøretøy være forsikret. Dersom forsikringsplikten ikke overholdes, skal Trafikksforsikringsforeningen ilegge eieren av kjøretøyet et gebyr, se bilansvarsloven § 17 a. Gebyret skal ilegges på bakgrunn av antall døgn kjøretøyet har vært uforsikret, se forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. §§ 4 og 5.

Du har anført at kjøretøyet ikke var forsikringspliktig i perioden, fordi det ble solgt i 2018. Ny eier godkjente imidlertid aldri eierskiftemeldingen. Etter gjentatte forsøk på å få ny eier til å godkjenne salgsmeldingen, ga du til slutt opp. Du har videre forklart at ny eier forfalsket din underskrift og personnummer ved videresalg til tredjemann.

Spørsmålet er om du har vært eier av kjøretøyet i perioden i gebyrperioden.

Trafikksforsikringsforeningen skal i henhold til gebyrforskriften § 4 fjerde ledd sende krav om gebyr til den som er registrert som eier. Nemnda har likevel lagt til grunn at det avgjørende i forhold til gebyrplikten er hvem som er den reelle eieren av kjøretøyet, se avgjørelse FinKN 2019-398.

Spørsmålet om eierskap avgjøres etter en konkret helhetsvurdering, hvor det sentrale er hvem som har hatt den faktiske og rettslige råderetten til kjøretøyet, jf. avgjørelse FinKN 2020-621. Den som påstår ikke å være eier i strid med det som fremgår av Motorvognregisteret, har bevisbyrden. Det vil si at vedkommende må gjøre det overveiende sannsynlig (mer enn 50 %) at vedkommende ikke er eier, men at kjøretøyet eies av en annen person eller foretak. I tilfeller hvor kjøretøyet hevdes å være solgt, har nemnda som et minstekrav krevd at det fremlegges en bekreftelse fra kjøperen om at et salg har funnet sted, normalt gjennom en skriftlig avtale om kjøp, jf. avgjørelse FinKN 2019-049.

Det fremgår av Motorvognregisteret at du ble eier av kjøretøyet 5.8.18. Det fremgår ikke at kjøretøyet har blitt solgt etter dette. Registrerte opplysninger tilsier dermed at du har vært eier av kjøretøyet i hele gebyrperioden. Du har ikke fremlagt salgskontrakt eller en bekreftelse fra ny eier om at kjøretøyet ble solgt i 2018. Vi kan heller ikke på selvstendig grunnlag vurdere om eierskiftemeldingen av 22.5.19 ble forfalsket.

Samlet sett kan vi derfor ikke se at det foreligger dokumenterte opplysninger som gir grunnlag for å fravike det som følger av Motorvognregistret. I mangel av tilstrekkelige holdepunkter for noe annet, må vi forholde oss til det som er registrert i Motorvognregisteret om eierforhold, nemlig at du var eier av kjøretøyet og dermed både pliktig til å holde kjøretøyet forsikret og betale gebyr ved manglende forsikring. Det vil si at gebyret er korrekt ilagt.

Vilkår for varsling og ileggelse av gebyret

Trafikksforsikringsforeningen har som nevnt innledningsvis valgt å ettergi gebyret fra og med 5.8.18 til og med 2.12.18 som følge av mangelfull varsling. Spørsmålet blir dermed om foreningen har oppfylt varslingsplikten etter gebyrforskriften §§ 6 og 7 for den resterende gebyrperioden. Gebyrforskriften § 6 første ledd lyder slik:

Trafikksforsikringsforeningen skal varsle siste forsikringstaker av uforsikret motorvogn elektronisk (sms eller e-post) så snart det fremgår av TFFAuto at den er uforsikret, såfremt informasjon om mobiltelefonnummer eller e-postadresse er tilgjengelig for Trafikksforsikringsforeningen. I andre tilfeller skal varselet skje samtidig med utskriving av gebyr.

Det fremgår av bestemmelsen at det er "siste forsikringstaker" av kjøretøyet som skal varsles elektronisk, forutsatt at kontaktinformasjonen til vedkommende er "tilgjengelig". Kontaktinformasjonen anses tilgjengelig når denne er lagt inn i TFFAuto, se blant annet Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) avgjørelse FinKN 2019-085. Ettersom du ikke var siste forsikringstaker av kjøretøyet og din elektroniske kontaktinformasjon derfor ikke var lagt inn i TFFAuto, ble du varslet samtidig med utskrivningen av gebyret.

Gebyrkravene fra og med den 3.12.18 ble sendt til det som var din registrerte bostedsadresse i folkeregisteret på tidspunktet. Foreningen har ikke registrert at gebyrkravene som ble sendt til denne adressen har kommet i retur. Gebyrkravene må anses betryggende avsendt. Vi viser i den anledning til FinKN 2019-962 og 2019-085.

Trafikksforsikringsforeningen har varslet og ilagt gebyret i tråd med gebyrforskriften §§ 6 og 7 for gebyrileggelsen i perioden 3.12.18 til 6.5.19.

Vilkårene for dispensasjon

Regler om dispensasjon (hel eller delvis reduksjon av gebyret) er inntatt i bilansvarslova § 17 a annet ledd og gebyrforskriften § 9. Det følger av bestemmelsene at gebyret kan ettergis helt eller delvis. Forutsetningen for ettergivelse er at bruddet på plikten til å tegne forsikring må anses som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll".

I forarbeidene til bestemmelsen (Prop. 1 LS (2017-2018) s. 202) har Finansdepartementet uttalt følgende om hvordan regelen skal forstås:

Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren. Forsikringsselskapenes døgnåpne tilbud innebærer at det normalt kan tegnes forsikring når som helst.

Det avgjørende er altså om det foreligger et forhold som du selv har kunnet påvirke. Om du er å bebreide for den manglende forsikringsdekningen, er uten betydning for vurderingen. Terskelen er høy, og det skal altså mye til for å ettergi et gebyrkrav helt eller delvis.

Dokumentene som er fremlagt i anledning saken viser at du var i kontakt med Trafikksforsikringsforeningen i november 2018 og i april 2019. På disse tidspunktene må du altså ha vært klar over at gebyret påløp. Du kunne da ha hindret gebyrileggelsen helt eller delvis dersom du avregistrerte kjøretøyet tidligere. Du har ikke redegjort nærmere for hvorfor dette ikke ble gjort. Nemnda har ved en rekke anledninger vist til at dersom den ansvarlige har handlingsalternativer for å unngå gebyrileggelse, vil det ikke være grunnlag for å gi dispensasjon, jf. FinKN 2022-128.

Vår konklusjon er derfor at bruddet på forsikringsplikten ikke skyldes forhold utenfor din kontroll. Det er etter dette ikke grunnlag for å gi dispensasjon for det ilagte gebyret, jf. bilansvarslova § 17 a annet ledd og gebyrforskriften § 9.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Utgangspunktet er, slik også sekretariatet skriver i sin avgjørelse, at eier av en løsørejenstand, i dette tilfellet et kjøretøy, er den som har den faktiske og juridiske rådigheten over kjøretøyet. Det spesielle for kjøretøyer er at eierforholdet registreres i Motorvognregisteret, som er et landsdekkende register for alle kjøretøyer i Norge, og som føres av Statens vegvesen. Den som er registrert som eier i Motorvognregisteret, er legitimert til å forføye over kjøretøyet, for eksempel selge det.

Nemnda har i flere avgjørelser uttalt seg om eierforholdet der dette påstås å være et annet enn det som er registrert. Trafikksforsikringsforeningen tar naturlig nok utgangspunkt i at de registrerte opplysningene om eierskapet er i samsvar med virkeligheten. Nemnda har i sin praksis uttalt at det er den som påstår at eierforholdet er et annet enn det registrerte, som har bevisbyrden for at det forholder seg slik. Det innebærer at vedkommende må gjøre det overveiende sannsynlig (mer enn 50 %) at det er en annen som eier kjøretøyet. Selv om beviskravet ikke er mer enn overveiende sannsynlighet, har nemnda i sin praksis stilt forholdsvis strenge krav til hvilke typer av bevis som kan godtas. Dette fordi den som er eier, også har ansvar for å holde kjøretøyet forsikret og risikerer å bli ansvarlig for betaling av gebyr dersom kjøretøyet er uforsikret. Bekreftelse fra påstått eier om at vedkommende har kjøpt kjøretøyet er ett eksempel på at avvik fra registeret har vært akseptert av nemnda.

De faktiske opplysningene i saken viser at klager ble registrert som eier av kjøretøyet 5.8.18 uten at kjøretøyet ble forsikret ved eierskiftet. Fremlagt "skjermdump" viser at klager 21.8.18 tilskrev en person som han har navngitt, og som han mener var rette eier av kjøretøyet på dette tidspunkt. Det fremgår at klager ønsket kjøpers personopplysninger på nytt "da salgsmelding ikke blei godkjent av deg forrige gang eg sendte elektronisk". Den 12.10. samme år purret klager på kjøper og truet med å melde sykkelen stjålet.

Begge disse meldingene ligger imidlertid utenfor den gebyrperioden som nemnda behandler. De øvrige skjermbildene som er lagt frem, er uten tidsangivelse, men slik nemnda ser det, har klager mest sannsynlig vært i kontakt med kjøperen også i gebyrperioden vår. Det samlede bevisbilde indikerer at den oppgitte kjøperen hadde besittelsen av kjøretøyet, og at han forsøkte å selge kjøretøyet videre, men mislyktes fordi klager fortsatt var registrert som eier i Motorvognregisteret og hadde avregistrert kjøretøyet. Opplysninger fra Trafikksforsikringsforeningen viser at klager ringte foreningen 16.4.19 og opplyste at kjøretøyet var stjålet. Klager avregistrerte kjøretøyet 7.5.19 og meldte det stjålet med gjerningsdato 21.5.19, også det utenfor gebyrperioden i saken her.

Det foreligger imidlertid ingen bekreftelse fra kjøperen om at han hadde overtatt eierforholdet. Derimot viser registeret at klager solgte kjøretøyet til en ikke oppgitt (navnet er sladdet ut) kjøper den 18.6.19.

Slik nemnda vurderer opplysningene dreier det seg mest sannsynlig om et salg som fant sted i august 2018, men som kjøperen kort tid etter at salget fant sted, nektet å akseptere. Hva som var grunnen til det, er ikke opplyst. I stedet forsøkte sistnevnte på et senere tidspunkt å selge kjøretøyet videre uten hell.

Situasjonen er således spesiell, men selv om det er en del som kan tyde på at det har funnet sted et salg, er det ikke mulig for nemnda å ta stilling til hvorfor salget mislyktes så lenge kjøperen ikke har gitt opplysninger om hvorfor han nektet å medvirke til gjennomføringen av kjøpet eller senere har bekreftet eller erkjent kjøpet. Det er klager som hadde ansvaret for at korrekt salgsmelding ble sendt inn, og han er etter nemndas syn nærmest til å bære risikoen for at også den juridiske rådigheten ble overført til kjøperen. Resalget viser uansett at klager mest sannsynlig må ha fått tilbake kjøretøyet slik at han kunne selge det på nytt.

Nemnda er, om enn under noe tvil, kommet til at klager ikke har oppfylt sin bevisbyrde knyttet til det påståtte salget, og gebyret er derfor korrekt ilagt.

Når det gjelder spørsmålet om dispensasjon, viser nemnda til sekretariatets redegjørelse for lovgivers syn på spørsmålet. Dersom dispensasjon skal gis, må det foreligge overveiende sannsynlighet for at det var forhold utenfor klagers kontroll som gjorde at kjøretøyet ikke ble

forsikret.

Dette er klarligvis ikke tilfellet her. Klager kjøpte kjøretøyet uten å forsikre det i begynnelsen av august, og han var allerede i slutten av måneden klar over at det ble problemer med å få gjennomført salget. Han forsikret det heller ikke i oktober 2018 da han truet med å melde kjøretøyet stjålet eller senere. Dette til tross for at han i skjermbildet 12.10.18 skrev at han fikk "regninger oppi skyene pga sykkel ikke e forsikra elle omregistrert".

Klagen har etter dette ikke ført frem, og klager plikter derfor å betale det ilagte gebyret.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikkforsikringsforeningen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Berit Aamodt (forbrukerrepresentant).